

Petita crònica de la recuperació i restauració d'un vitrall

Als vitralls, se'ls solia dedicar poca atenció des del punt de vista de la història de l'art. En canvi, avui, arreu del món els vitralls del gòtic han desvetllat un gran interès. El sol projecte del "Corpus Vitrearum" de les catedrals i esglésies d'Europa ho posa en relleu⁽¹⁾. La raó d'aquesta evolució rau en què la vidrieria és considerada una forma d'expressió plàstica anàloga a la pintura.

En el seu llibre "Arqueologia sagrada catalana" —una obra cabdal i única del seu temps—, Mn. Josep Gudiol només dedica dues pàgines molt breus a les vidrieres, i l'únic gravat que acompanya l'explicació d'aquest tema és la fotografia d'una vidriera de la catedral de Girona. Precisament la petita peça artística que motiva aquestes ratlles⁽²⁾. L'esplèndida mostra de vitralls de la catedral, exposada aquests dies al *Museu d'Art*, dona actualitat a aquesta peça. És una de tantes i enmig dels altres vitralls seleccionats passa desapercebuda.

Es tracta d'una petita vidriera de 27x20,3 cm, obra de Guillem Letungard i datada de la segona meitat del XIV. La podeu veure a l'exposició esmentada, a la darrera sala, formant part del grup de vitralls que probablement hi havia a la girola i que es guardaven a l'arxiu o a altres dependències de la catedral. S'ha titulat "Dues figuretes de tabernacle" (s. XIV), i en el catàleg figura amb la sigla GIR. F-9. Les figures són dos àngels que porten sengles canalobres. El de la dreta té les ales tapades, però el de l'esquerra les porta inequívocament. Vesteixen túnica groga i mantell blanc, amb petites anelles grogues (el de l'esquerra només les té a la part superior del vestit). Les fornícules que emmarquen les dues figuretes són blanques però el fons és blau⁽³⁾...

El cas és que aquesta vidriera s'havia perdut i va ser recuperada i salvada en circumstàncies aventurades. La història d'aquesta recuperació pot ser d'interès pels aficionats a les belles arts i pels gironins en general, i per això l'explico.

Devia ser l'any 1929 o 1930. En Lluís Busquets era afeccionat i entès en temes d'art i, juntament amb els seus germans Josep M. i

Jaume, havia obert la "Galeria de Bells Oficis" (G.B.O.) a la Rambla. Treballava amb Rafel Masó i es movia en el seu cercle d'inquietuds culturals. Tot un món de joves artistes de la Girona fecunda d'aquells anys... Més tard, ell tindria cura del Museu de Sant Pere de Galligans⁽⁴⁾. Però sobretot era un apassionat de les antiguitats i estimava especialment les coses de Girona.

Un dia, bo i passejant pel voltant de la catedral, va veure uns homes que, en uns coves, donaven un piló de restes al parracaire. Havien netejat el trifori. Ell es va adonar que, enmig de la runa hi llençaven uns vidres. Li va semblar que podien tenir un valor artístic, i va demanar al mossèn responsable de la custòdia de la catedral de poder recollir-los abans que no desapareguessin a les escombres. Això ho feia sovint i, després, a casa, mirava d'arranjar el que es podia o aprofitava els fragments per algun altre projecte, normalment de decoració. Així ho va fer aquella vegada. Amb paciència i traça va anar disposant els ploms i els vidres de colors, i aquells fragments trencats van esdevenir altre cop una vidriera. De seguida va veure que era una peça de qualitat. Tanmateix durant molts anys va penjar del vidre del balcó del menjador, a casa seva, a la Rambla⁽⁵⁾.

Lluís Busquets va morir molt aviat (1938). La seva muller, Isabel Dalmau, que ha guardat a través dels anys les coses del marit, va tenir molt temps aquella petita vidriera, entre altres records, acuradament embolicada en una capsa.

És d'aquesta manera com al cap de tants anys, ha pogut tornar a la catedral. Trocets de vidre que anaven al cove del perracaire, gràcies a la curiositat de Lluís Busquets, —a la seva traça en la restauració—, i també a què la seva viuda ha decidit donar-ho a la catedral, que era el seu lloc, ara han pogut figurar a l'exposició de vitralls de la Seu gironina.

La restauració va salvar completament les figuretes dels dos àngels, i, a més, com les fornícules i les columnes. Als laterals apareix vidre blanc que també sembla original. En canvi, el blanc del mig,

a la part inferior de les dues figures, em sembla evident que es tracta d'una substitució. Avui encara el groc de les túniques i dels cabells manté un excel·lent contrast amb el blau de l'ornamentació i el verd del terra...

Es tracta d'una petita anècdota sobre la recuperació d'una peça artística. Ho he escrit perquè en quedi constància. El fet que Lluís Busquets i Isabel Dalmau siguin els meus pares no té, en aquest episodi, —a part d'un comprensible valor sentimental—, altre transcendència que la d'explicar l'origen de la informació que he pogut tenir sobre les vicissituds del vitrall. Per als altres serà una peça de museu; per a mi no pot deixar de constituir també un record de família⁽⁶⁾.

**JOAN BUSQUETS I
DALMAU**

NOTES

(1) L'Institut d'Estudis Catalans va assumir la tasca de preparar i publicar els volums del *Corpus Vitrearum* pel que fa a Catalunya.

(2) Josep Gudiol i Cunill: *Nocions d'arqueologia sagrada catalana*, Vic 1973, 2n. volum pàgina 563.

(3) Vegeu l'explicació que l'equip responsable dona en el tríptic editat a Girona en ocasió de l'exposició: Cf. *Vitralls de la Seu de Girona. Vitralls originals dels segles XIV i XVI recuperats i restaurats a cura de l'equip investigador del Corpus Vitrearum, per l'Institut d'Estudis Catalans*, Girona 1985. Les petites figures d'aquesta peça s'assemblen molt a altres de les vidrieres de la girola que són obra del mateix artista, v.p.e. les de D-3, D-5, GIR. F-11, etc.

(4) Lluís Busquets i Mollera, nascut a Girona, va ser nomenat Arxiver i Bibliotecari Municipal el 6 de febrer de 1931; Oficial i, després, Director del Museu de sant Pere de Galligans el 1933. Fou separat d'aquest càrrec, el 10 de setembre de 1936.

(5) M'han explicat que a la casa de la Rambla va venir el Sr. Gudiol, nebot de Mn. Josep Gudiol, a fotografiar aquesta vidriera que penjava al balcó del menjador. Probablement és la fotografia que figura en el llibre. Vegeu supra, la nota núm. 2.

(6) Cf. també: JAUME MARQUÈS I CASANOVAS, *Els vitralls de la Seu de Girona*, a "Revista de Girona" 1981, 267-274 on esmenta en concret el lliurament d'aquest vitrall a la catedral.